

Η θέση της γυναίκας στο Ισλάμ

Σύζυγος-γυναίκα

Ξεκινώντας από τη θρησκεία, βλέπουμε πώς το ιερό βιβλίο των μουσουλμάνων, το Κοράνι, τονίζει ότι οι γυναίκες «οφείλουν να εκπληρώσι τα εαυτών καθήκοντα ως αρμόζει, οι δε άνδρες να προσφέρονται προς αυτάς μετά δικαιοσύνης, αλλ' έχουσι την εαυτών εξουσίαν». Κατά τη μουσουλμανική θρησκευτική παράδοση, ο Μωάμεθ είπε χαρακτηριστικά για τη στάση της γυναίκας προς τον σύζυγο της: «Αν είχα εξουσία για το προσκύνημα, θα έδινα εντολή να προσκυνά η γυναίκα τον άνδρα της»

Κάθε σύζυγος είναι υποχρεωμένη να έχει στάση προσοχής απέναντι στον σύζυγο της και να τον υπακούει, εκτός εάν αυτός θέλει κάτι το οποίο είναι θρησκευτικά απαγορευμένο. Αυτή διαμένει στην κατοικία του άνδρα της. Χωρίς την άδειά του, δεν μπορεί να κάνει επισκέψεις, ούτε και ελεύθερη επαγγελματική ζωή. Η απαγόρευση αυτή υπάρχει και σε νεώτερες νομοθεσίες, όπως, παραδείγματος χάριν, στην Αίγυπτο, στη Συρία, στο Ιράν και στο Ιράκ.

Μιλώντας συνήθως για τη γυναίκα και τη θέση της στην ισλαμική κοινωνία γίνεται αναφορά στη σύζυγο-γυναίκα, μια και στις μουσουλμανικές χώρες το μοντέλο της ελεύθερης μοναχικής γυναίκας είναι άγνωστο. Κάθε σύζυγος έχει το δικαίωμα να επισκέπτεται τους γονείς της και τους στενούς συγγενείς της, παρόλο που ο σύζυγος μπορεί να της απαγορεύσει να δέχεται επισκέψεις, εξαιρουμένων μικρών παιδιών από προηγούμενο γάμο, και τους γονείς της μέχρι μόνο μία φορά την εβδομάδα.

Η γυναίκα είναι υποχρεωμένη να έχει συζυγικές σχέσεις με τον άνδρα της, εκτός αν ο τελευταίος δεν έχει καταβάλει το συμφωνημένο μέρος της προίικας ή εάν ένεκα νηστείας δικαιούται να αρνηθεί. Αδικοιολόγητη άρνηση των συζυγικών σχέσεων δίνει αυτόματα στον άνδρα το δικαίωμα για έκφραση της απογοήτσης. Το ίδιο αποτέλεσμα έχει και η τυχόν χρήση αντισυλληπτικών εκ μέρους της γυναίκας.

Το Κοράνι επιτρέπει στους άνδρες να τιμωρούν τις γυναίκες σε περιπτώσεις απείθειας, μη εφαρμογής των καθηκόντων τους, αλλά και για λόγους βελτίωσης του χαρακτήρα.

Διαζύγιο

Κραυγαλέα διάκριση εις βάρος των γυναικών αποκαλύπτεται στην κορανική νομοθεσία και στα θέματα περί διαζυγίου. Αρκετά συχνά το ιερό βιβλίο αντιμετωπίζει το ζήτημα του διαζυγίου και το θεσπίζει με εκπληκτική ευκολία. Αυτό όμως μόνο για τον άντρα.

Σε περίπτωση που γυναίκα τολμήσει να ζητήσει διαζύγιο, μουσουλμάνος σύζυγος έχει το δικαίωμα να τη δείρει. Μοναδική περίπτωση κατά την οποία μια μουσουλμάνα μπορεί να διαλύσει το γάμο με δική της πρωτοβουλία είναι:

1. όταν έχουν συναινέσει και οι δύο
2. αφού η γυναίκα καταβάλλει αποζημίωση στο σύζυγο.

Γυναίκα και Χηρεία

Στην ισλαμική κοινωνία όταν ένας άντρας πεθάνει, χήρα που αφήνει πίσω του δε στιγματίζεται ούτε τίθεται στο περιθώριο. Αποσύρεται από τη δημόσια ζωή για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα αλλά με το πέρασμα τεσσάρων μηνών και δέκα ημερών είναι ελεύθερη ακόμη και να παντρευτεί κάποιον άλλον άντρα με την προϋπόθεση πως γενικότερη συμπεριφορά της δεν θα είναι ανήθικη.

Μετά το θάνατο του συζύγου, η χήρα παραμένει στην οικία τους. Κανείς δεν μπορεί να την αναγκάσει να την εγκαταλείψει εκτός και εάν ίδια το θελήσει. Επίσης, καθήκον του αποθανόντα είναι πρόνοια που θα πρέπει να λάβει σχετικά με την οικονομική εξασφάλιση της συζύγου του για ένα έτος.

Κληρονομιά του συζύγου

Σε μειονεκτική θέση βρίσκεται η μουσουλμάνα και σε θέματα κληρονομικού δικαίου.

- Σε περίπτωση που θα πεθάνει σύζυγος χωρίς παιδιά, τότε γυναίκα θα πάρει το $1/4$ της κληρονομιάς, ενώ στην περίπτωση που πατέρας του κληρονομούμενου είναι εν ζωή, του αναλογούν τα υπόλοιπα $3/4$.
- Εάν υπάρχουν παιδιά, σύζυγος περιορίζεται στο $1/8$. Οι γιοί παίρνουν πάντα διπλό κληρονομικό μερίδιο από τις κόρες. Όταν αποθανών αφήσει μόνο κόρες, τότε στην περιουσία υπεισέρχονται οι άρρενες συγγενείς του κληρονομούμενου.

Η περιουσία της γυναίκας

- Μουσουλμάνα έχει πάντοτε το δικαίωμα να κατέχει και να διαχειρίζεται την περιουσία της, ένα δικαίωμα που οι γυναίκες της Αγγλίας, για παράδειγμα, απέκτησαν πριν εκατό χρόνια. Γάμος στο Ισλάμ δε σημαίνει ότι άνδρας παίρνει την περιουσία της συζύγου.
- Ο άνδρας έχει την υποχρέωση να συντηρεί τη σύζυγο όπως ορίζεται στο Κοράνι και αυτό ισχύει ακόμη κι αν εκείνη είναι πλούσια. Δεν έχει το δικαίωμα να της ζητήσει να συντηρεί μόνη της τον εαυτό της κι εκείνος οφείλει να φροντίζει για τα παιδιά και τον εαυτό του.
-
- Αν εκείνη συνεισφέρει στο οικογενειακό εισόδημα τότε αυτό θεωρείται προσφορά εκ μέρους της και όχι υποχρέωση.

Η εκπαίδευση της γυναίκας σύμφωνα με το Κοράνι

Από τα αρχαία χρόνια, το ζήτημα της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα της εκπαίδευσης των γυναικών έχει στην πρώτη γραμμή στο μυαλό των μουσουλμάνων. Η πρώτη λέξη του Κορανίου, που αποκαλύφθηκε στον Προφήτη Μωάμεθ, ήταν στην πραγματικότητα <<διάβασε>>. Ο προφήτης Μωάμεθ αναφέρει ότι «η γνώση είναι υποχρεωτική και απαραίτητη για όλους τους μουσουλμάνους». Με μια τέτοια άμεση και ρητή εντολή «να βγουν όλοι έξω και να αναζητήσουν τη γνώση», οι μουσουλμάνοι έχουν δώσει τεράστια έμφαση στο εκπαιδευτικό σύστημα προκειμένου να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή απέναντι στον προφήτη τους .

Κατά την πάροδο των χρόνων παρατηρούνται δυνατές προσωπικότητες γυναικών μουσουλμάνων να προάγουν και να εξελίσσουν σε υψηλά επίπεδα τις διάφορες επιστήμες με απίστευτα άλματα, τα οποία οδήγησαν στο σύγχρονο κόσμο του σήμερα. Στον μουσουλμανικό κόσμο η σημαντική Χαντίθ αναφέρει: «Εκπαιδεύστε έναν άνδρα και εκπαιδεύεται έναν ΑΝΘΡΩΠΟ. Εκπαιδεύστε μία γυναίκα και τότε εκπαιδεύεται ολόκληρη τη ΓΕΝΕΑ» .

Το κοράνι επιμένει στην πλήρη συμμετοχή των γυναικών στην κοινωνία, την εκπαίδευση και στις θρησκευτικές πρακτικές. Το Κοράνι παρέχει σαφείς αποδείξεις ότι η γυναίκα είναι απόλυτα εξισωμένη με τον άντρα στην όψη του Θεού, όσον αφορά τα δικαιώματα και τις ευθύνες της. Έχει δικαίως υποστηριχτεί από αρκετούς μελετητές, ότι οποιαδήποτε ερμηνεία του Κορανίου, η οποία εισάγει διακρίσεις εις βάρος των γυναικών, είναι αντιφατική με το βασικό πνεύμα, τις γενικές βασικές αρχές και τους τελικούς σκοπούς του Ισλάμ

Σχολείο

Η πλειοψηφία των παιδιών δέχεται σε όλες τις βαθμίδες την παραδοσιακή εκπαίδευση, οποία συνίσταται στη θρησκευτικοποίηση των περιεχομένων της εκπαίδευσης, στην αποστήθιση και εμπέδωση ιερών κειμένων χωρίς να αποτελεί στόχο κατανόηση παρά μόνο απαγγελία, στην οργάνωση των σχολικών τάξεων σύμφωνα με τις γνώσεις και όχι με την ηλικία των μαθητών και τέλος, στη διάκριση των φύλων ως προς τη φοίτηση και τη διδασκαλία, αφού συντριπτική πλειοψηφία δασκάλων και μαθητών είναι άντρες.

Αν και υπάρχουν περιπτώσεις που οι γονείς στέλνουν τα κορίτσια τους στην ηλικία των έξι χρόνων στο σχολείο, οι περισσότερες οικογένειες, ιδίως σε 21 απομακρυσμένα χωριά, υποχρεώνουν το κορίτσι να συμβάλλει στις εργασίες του σπιτιού και έτσι να μη μάθει καθόλου γράμματα. Όσα κορίτσια τελειώσουν το δημοτικό, έχουν ελάχιστες πιθανότητες να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο γυμνάσιο. Μεγάλη πλειοψηφία αναλαμβάνει καθήκοντα νοικοκυράς μέσα στο σπίτι. Το τέλος του γυμνασίου σημαίνει και το τέλος της εκπαίδευσης για τις μουσουλμάνες που θα κατορθώσουν να φτάσουν τόσο ψηλά.

Το σχολείο θεωρείται κοινωνικοποιητικός θεσμός, δευτερεύουσας σημασίας. Οι γυναίκες δεν επιτρέπεται να σπουδάζουν σε τεχνικές σχολές, ενώ επίσης δεν γίνονται δεκτές για εργασία στο δημόσιο τομέα. Όποια ενασχόλησή τους στον ιδιωτικό τομέα θα πρέπει να γίνεται σε ξεχωριστό χώρο από τους άντρες, γεγονός που τους δίνει διέξοδο μόνο σε εργασίες δευτερεύουσας αξίας για την παραγωγή.

Βιασμοί

Οι γυναίκες έρχονται πολύ συχνά αντιμέτωπες με εκδηλώσεις βίας, όπως είναι βιασμός. Στο Πακιστάν αν και οι κυρώσεις που προβλέπει νόμος για τους βιαστές, είναι εξαιρετικά αυστηρές - μέχρι και θάνατος, σπάνια εκδικάζονται υποθέσεις βιασμού, καθώς οι βιαστές είναι τις περισσότερες φορές μεγαλογαιοκτήμονες ή αρχηγοί του υποκόσμου. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα θύματα πιέζονται να μην κάνουν μήνυση, γιατί αν δεν μπορέσουν να αποδείξουν ότι δεν είχαν δώσει τη συγκατάθεσή τους, θα κατηγορηθούν ότι παραβίασαν τους σχετικούς με τη μοιχεία και τη σεξουαλική επαφή κανονισμούς.

Υπάρχουν μάλιστα περιπτώσεις όπου οι κατηγορούμενοι για βιασμό έχουν αθωωθεί, ενώ τα θύματά τους έχουν φυλακιστεί κατηγορούμενα για μοιχεία, όπως 13χρονη Αϊσα από τη Σομαλία. Το κορίτσι αφού βιάστηκε από τρεις άντρες, ζητώντας τη βοήθεια των δικαστών, κατηγορήθηκε για μοιχεία και τελικά καταδικάστηκε σε λιθοβολισμό. Μόνος τρόπος για να γλιτώσει μια γυναίκα από την κατηγορία της μοιχείας, είναι είτε βιαστής να παραδεχθεί την ενοχή του είτε να υπάρξουν τέσσερις άντρες αυτόπτες μάρτυρες που θα επιβεβαιώσουν την αθωότητά της, καθώς μαρτυρία μιας γυναίκας δεν μετρά.

Νηστεία

Ο Θεός εξαιρεί κάποια άτομα από την νηστεία, όπως τον άρρωστο και τον ταξιδιώτη. Εξαίρεση επίσης αποτελούν και οι γυναίκες οι οποίες έχουν την μηνιαία τους περίοδο, καθώς και οι γυναίκες οι οποίες κυοφορούν. Επίσης, κάθε ένας που αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα υγείας και δεν είναι υγιεινό να νηστέψει τότε δικαιολογείται να απέχει.

Ενδυμασία

Απαγορεύεται να φαίνεται μέρος του σώματος της γυναίκας, κυκλοφορεί τελείως καλυμμένη. Σύμφωνα με την παράδοση, εκτός ελάχιστων περιπτώσεων, οι γυναίκες δεν πρέπει να χρησιμοποιούν το δημόσιο χώρο. Και όταν το κάνουν, οφείλουν να τηρούν τις καθιερωμένες εθιμοτυπικές συμπεριφορές, δηλαδή να φορούν κάλυμμα και ελαφριά παπούτσια ώστε να μην ακούγονται καθώς περπατούν - και να επιδεικνύουν την πρέπουσα σεμνότητα, με άλλα λόγια να περπατούν λίγα βήματα πίσω από τον άντρα - συνοδό, με γυρτούς ώμους και χαμηλωμένα μάτια.

Types of muslim female headgear

Hijab

Chador

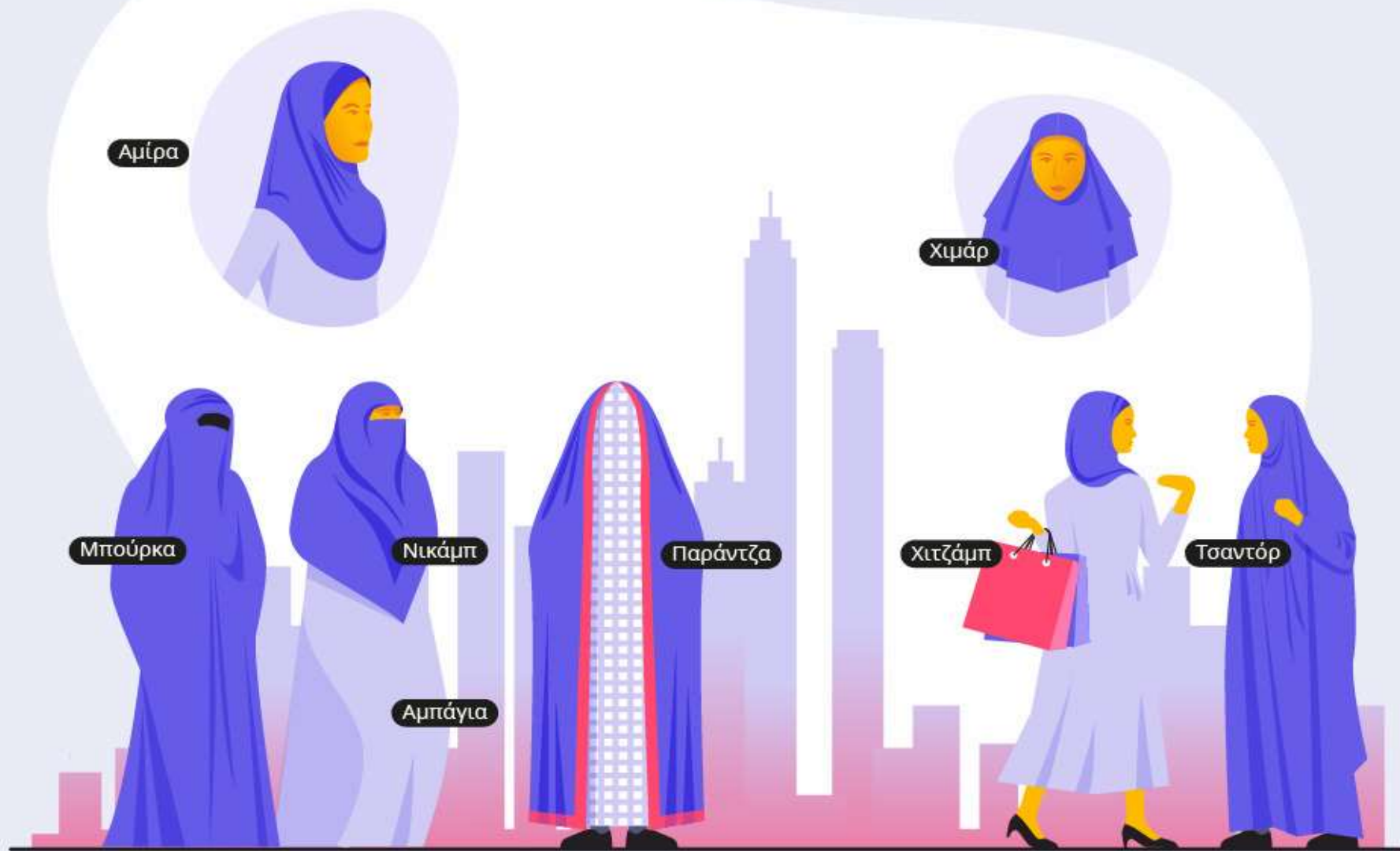

Niqab

Burka

Τύποι παραδοσιακών μουσουλμανικών ενδυμάτων

Μουσουλμανική ενδυμασία στον κόσμο

● Υποχρεωτικό να φορεθεί
● Απαγορεύεται μερικώς να φορεθεί

Μουσουλμανική ενδυμασία στον κόσμο

● Υποχρεωτικό να φορεθεί ● Απαγορεύεται μερικώς να φορεθεί

Υποχρεωτικό να φορεθεί

 Ιράν
Είναι υποχρεωτικό οι γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων και των ξένων, να φορούν χιτζάμπ

 Υεμένη
Είναι υποχρεωτικό οι γυναίκες να φορούν την αμπάγια και τη μπούρκα (κυρίως στη Σαναά)

 Σαουδική Αραβία
Είναι υποχρεωτικό οι γυναίκες να φορούν παραδοσιακή μουσουλμανική ενδυμασία

Απαγορεύεται μερικώς να φορεθεί

Παραλία

Οι γυναίκες είναι αναγκασμένες να καλύπτουν το σώμα, ακόμα και στην παραλία όταν κολυμπούν, αφού απαγορεύεται αυστηρά να φορέσουν μαγιό. Το κάλυμμα σημαίνει ότι αν και γυναίκα είναι παρούσα στον κόσμο των ανδρών, παραμένει αθέατη, αφού στην ουσία δεν έχει δικαίωμα να βρίσκεται εκεί.

Φεμινισμός

Στην Ανατολή, το γυναικείο κίνημα δεν αναπτύχθηκε παρά ελάχιστα, κυρίως στην Αίγυπτο, παρόλο που καταπίεση της γυναίκας εκεί είναι εντονότερη. Αιτία για την μικρή αυτή ανάπτυξη συνιστούν οι ειδικές συνθήκες που επικρατούν στις χώρες της Ανατολής. ύπαρξη μη δημοκρατικών καθεστώτων, οικονομική δυσπραγία και δύναμη της παράδοσης αποτελούν τους πιο σημαντικούς αποτρεπτικούς παράγοντες. Οι γυναίκες έχουν να παλέψουν με το καθεστώς και τους νόμους του.

Σήμερα

Οι περισσότερες ισλαμικές κοινότητες αποκλίνουν σε κάποια σημεία από τα ιδανικά του Ισλάμ αναφορικά με τη θέση των γυναικών. Οι συγκεκριμένες αποκλίσεις τείνουν προς δύο αντίθετες κατευθύνσεις. Πρώτη είναι πιο συντηρητική, περιοριστική και παραδοσιακά προσανατολισμένη ενώ δεύτερη είναι πιο φιλελεύθερη και προσανατολισμένη στις πεποιθήσεις του δυτικού κόσμου.

Πρώτη κατεύθυνση

- Η γέννηση γυναίκας γίνεται δεκτή με λιγότερη χαρά από αυτήν ενός αγοριού
- Είναι λίγες οι πιθανότητες της να φοιτήσει σε σχολείο και να μορφωθεί
- Δύναται να στερηθεί οποιοδήποτε μερίδιο της οικογενειακής κληρονομιάς
- Βρίσκεται υπό συνεχή παρακολούθηση για να συμπεριφέρεται σεμνά, σε αντίθεση με τις άσεμνες πράξεις των αδελφών της που μπορεί να γίνονται ανεκτές -ίσως ακόμη και να τιμωρηθεί με θάνατο για μια πράξη που αν τη διέπρατταν οι άντρες της οικογένειας δεν θα τους επιβαλλόταν καμιά ποινή.
- Έχει πολύ περιορισμένη επιρροή σε οικογενειακά θέματα σε κοινοτικά ενδιαφέροντα.
- Ενδέχεται να μην έχει το δικαίωμα ελέγχου της περιουσίας και των γαμήλιων δώρων της.
- Ως μητέρα, ίδια θα προτιμούσε να γεννήσει αγόρια, ούτως ώστε να αποκτήσει μια υψηλότερη κοινωνική θέση.
- Ταυτίζεται με το κακό, το πονηρό, το μιαιρό.

Δεύτερη κατεύθυνση

- Οι προτεραιότητες στη ζωή μιας γυναίκας δεν περιορίζονται μόνο στα του οίκου της.
- Ενεργός συμμετοχή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας τους.
- Σε κάποιες περιοχές έχουν κατακτήσει τα δικαιώματα του εκλέγειν (Κατάρ) και του εκλέγεσθαι (Μπαχρέιν).
- Γίνονται προσπάθειες να αποκτήσουν οι γυναίκες δικές τους αστυνομικές ταυτότητες.

Ταχερέ- Ιρανή ποιήτρια

Ταχερέ - που σημαίνει Αγνή - γεννήθηκε τη δεύτερη δεκαετία του 19ου αι. σε μια εποχή όπου μόρφωση στο Ιράν ήταν ένα αγαθό που προοριζόταν μόνο για τους άντρες. Κόρη ενός φιλελεύθερου ιερωμένου, υπήρξε πνεύμα ανεξάρτητο, που από τα εφηβικά της ακόμη χρόνια αρνήθηκε να αποδεχτεί τα παραδοσιακά γυναικεία πρότυπα.

Σπούδασε θεολογία, λογοτεχνία και νομικά ενώ γρήγορα έγινε εμφανές και το μεγάλο ποιητικό της ταλέντο. Μιλούσε συχνά και ανοιχτά για τα δικαιώματα των γυναικών και έτσι πολύ σύντομα άρχισαν οι διώξεις εναντίον της. Το 1848 εμφανίστηκε σε μεγάλο συνέδριο ανδρών χωρίς μαντίλα γεγονός που, για τα δεδομένα της κοινωνίας της, ισοδυναμούσε με το να έχει εμφανιστεί δημόσια γυμνή.

Τελικά, το 1852, ύστερα από αλλεπάλληλες εξορίες, συνελήφθη και εκτελέστηκε με στραγγαλισμό.

Ντιέρα

Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα σχετικά με τα εγκλήματα τιμής συνιστά και ιστορία της 17χρονης Ντιέρα. Στην κοπέλα αυτή έδωσε εντολή ένας θεός της - μέσω μηνύματος στο κινητό - να αυτοκτονήσει επειδή οικογένεια θεώρησε πως κοπέλα αμαύρωσε το όνομά τους, μιας κι ερωτεύτηκε ένα συμμαθητή της. μοναδικός τρόπος, σύμφωνα με την οικογένεια, για να αποκαταστήσει Ντιέρα την τιμή των συγγενών της ήταν να αυτοκτονήσει, αλλιώς θα τη σκότωναν εκείνοι. Όταν κοπέλα αρνήθηκε να συμμορφωθεί, 12 άρχισαν τα απειλητικά μηνύματα από τους θεούς και τα αδέρφια της, προκαλώντας της αισθήματα ντροπής και φόβου για τη ζωή της, με αποτέλεσμα εκείνη τελικά να εκτελέσει την επιθυμία των γονιών της. Αν και αποπειράθηκε αρκετές φορές να αυτοκτονήσει, Ντιέρα επέζησε. νεαρή κοπέλα υποστήριξε εν τέλει πως οικογένειά της προσέβαλε την προσωπικότητά της και ένιωσε ότι είχε διαπράξει τη μεγαλύτερη αμαρτία στον κόσμο, πως δεν είχε δικαίωμα να ατιμάσει την οικογένειά της και να ζει.

Οι πηγές μας

- <https://hellanicus.lib.aegean.gr/handle/11610/19336>
- <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/13064/P0013064.pdf?sequence=1&isAllowed=y>